

TILSYNSUTVALGET
FØR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 1. november 2017 truffet vedtak i

- Sak nr:** 17-080 (arkivnr: 17/939)
- Saken gjelder:** Klage fra advokat A på lagdommerne B, C og D ved X lagmannsrett.
- Utvalgsmedlemmer:** Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Ketil Myhre
Svein J. Magnussen
Turid Ellingsen
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.
- Vedtak:** Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor lagdommerne B, C og D.

Innledning:

Ved brev av 14. juni 2017 har advokat A klaget på lagdommerne B, C og D ved X lagmannsrett. Klagen gjelder utforming av domspremisser. Klagen er forelagt dommerne, som ved brev av 16. august 2017 har avgitt felles uttalelse. Førstelagmann D ved X lagmannsrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Klagen gjelder formuleringer i en kjennelse som de innklagede dommere har avsagt i en sak som ble behandlet skriftlig. Kjennelsen ble avsagt den 26. april 2017 og advokat A var prosessfullmektig for den ankende part i saken.

Avsnittet som er grunnlag for klagen er som følger:

Lagmannsretten kan for øvrig ikke se at det er grunnlag for advokat As påstander om at sameier "bevisst og forsettlig har motarbeidet korrekt oppfyllelse av et rettsforlik ved å mislede vitner, mislede retten og endog gi falsk forklaring for retten", slik det heter i anken til lagmannsretten. Det samme gjelder As utallige liknende utfall mot ankemotparten og denne[s] prosessfullmektig under den skriftlige saksforberedelsen, som lagmannsretten finner svært uheldig og unødvendig.

Klager – advokat A – har i hovedsak vist til følgende:

Avsnittet som er inntatt i kjennelsen innebærer et angrep på en praktiserende advokat som fremfører synspunkter på vegne av klient. En slik identifikasjon mellom advokat og klientens synspunkter må lagmannsretten være kjent med ikke er rettmessig.

Det vises videre til at de forhold som er påberopt på hans klients vegne i anken til lagmannsretten, er forhold som ble avdekket og dokumentert i de muntlige forhandlingene i tingrettsbehandlingen av saken, og også bekreftet i e-post etter forhandlingene. Anførselene han har fremført på vegne av klientene er fremført på et solid faktisk grunnlag, og er ikke uheldig eller unødvendig for ivaretagelsen av klientens rettigheter.

Lagmannsretten misbruker hans navn i kjennelsen, når de skriver "advokat As påstander" og "As utallige liknende utfall". Han har ikke hatt påstander eller utfall i saken. Lagmannsretten kunne heller ha skrevet "anførselene på vegne av ankende part".

Avsnittet som er inntatt i kjennelsen er unødvendig for lagmannsrettens vurdering og konklusjon i saken, og det antas at lagmannsretten har hatt som formål å påføre advokaten urett. Dommerne har ikke opptrådt med en saklig, verdig og korrekt tone i saken, og de har ikke vist tilbørlig respekt for ham som advokat.

Partene eller prosessfullmektigene i saken har ikke blitt behandlet likt på noen måte.

Innklagede – lagdommerne B, C og D – har i hovedsak vist til følgende:

De har ikke identifisert advokaten med hans klient. Det vises til at advokaten ikke bør identifisere seg med sin klient, og ikke ubetinget og uten bearbeiding skal fremføre klientens synspunkter. Advokaten har ansvaret for måten saken føres på. Advokatens ansvar for sakførselen er noe annet enn hans rett til ikke å bli identifisert med klienten.

I lagmannsrettens ordvalg «advokat As påstander», ligger ikke annet enn at det er advokat A som handler på vegne av sin klient. Bruk av prosessfullmektigens navn er en praktisk forenkling og er

helt alminnelig under muntlige forhandlinger, i korrespondanse med advokatene og i rettslige avgjørelser.

Lagmannsrettens obiter dictum retter seg mot advokat As håndtering av saken, ved at han i prosesskrivs form, udokumentert, har fremsatt meget alvorlige beskyldninger om blant annet falsk forklaring for retten. Så alvorlige beskyldninger må underbygges også i en sak som avgjøres på skriftlig grunnlag.

Det aktuelle avsnittet i lagmannsrettens kjennelse var ikke nødvendig for å begrunne lagmannsrettens materielle resultat. Advokat A hadde gjort de angivelige falske forklaringer mv. til en del av saken, og det er to grunner til at retten fant det riktig å kommentere dette punktet.

For det første var det av hensyn til motparten, dennes prosessfullmektig og den sidens vitner, nødvendig å klargjøre at lagmannsretten ikke kunne se at det var grunnlag for advokat As anførsler om meget alvorlige beskyldninger mot identifiserbare enkeltpersoner.

For det andre ønsket retten å signalisere at slike alvorlige beskyldninger ikke bør gjøres til en del av argumentasjonen i en sak, uten solid dokumentasjon.

Lagmannsretten har ikke behandlet partene eller prosessfullmektigene ulikt. Det ble ikke fremsatt liknende anførsler fra den andre siden, og et likebehandlingsprinsipp kan ikke strekkes lenger enn til at like tilfeller skal behandles likt.

Samtlige tre dommere hadde intet annet grunnlag for uttalelsen enn sakens dokumenter, og har ingen skjult interesse i å ramme advokat A personlig.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Klageren har anført at de innklagede dommerne har opptrådt i strid med god dommerskikk ved at de ikke har utvist den nødvendige respekt for rettens aktører ved utformingen av kjennelsen. Dette er forhold som utvalget kan vurdere.

Ved den vurderingen som skal foretas er det generelt en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 174.

Utvalgets kompetanse til å behandle klager over uttalelser i premisser i rettsavgjørelser er nærmere utredet av Domstolkommisjonen i NOU 1999:19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte. Her fremgår det at utvalget forutsettes å kunne behandle «uhøvisk eller utilbørlig» atferd fra dommerens side. Herunder uttales det at «Videre må bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser kunne føre til disiplinærtiltak, når de ord/uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende.»

Etiske prinsipper for dommeradferd, vedtatt 1. oktober 2010, ligger til grunn for Tilsynsutvalgets vurderinger. I denne saken vises det særlig til prinsippenes punkt 6 om Korrekt opptreden hvor det blant annet fremgår at «En dommer skal holde en saklig tone og opptre verdig og korrekt overfor alle som dommeren har med å gjøre i embetsutøvelsen» og videre at «Dommeren skal vise respekt for de oppgavene advokater og representanter for påtalemyndigheten har i rettspleien. En advokat skal ikke identifiseres med sin klient». Videre vises det til prinsippenes punkt 7 om Utforming av rettslige avgjørelser hvor det heter at «Ved utformingen av rettens avgjørelser må dommeren vise tilbørlig respekt overfor alle involverte så langt det er forenlig med kravet til en dekkende begrunnelse».

I tråd med utvalgets praksis må det være påvist konkrete forhold, i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak. Hvorvidt utsagn eller karakteristikker er krenkende, vurderes i forhold til det saklige behov for begrunnelse og omstendighetene som foranlediget ytringen. Ikke enhver uheldig eller unødvendig ytring i en avgjørelse fører til kritikk. Den må overgå en viss terskel og Tilsynsutvalget legger til grunn at det avgjørende er om «de ord/uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende».

Tilsynsutvalget legger til grunn at det utelukkende er ett avsnitt i kjennelsen det klages på. Dette lyder slik:

Lagmannsretten kan for øvrig ikke se at det er grunnlag for advokat As påstander om at sameier "bevisst og forsettlig har motarbeidet korrekt oppfyllelse av et rettsforlik ved å mislede vitner, mislede retten og endog gi falsk forklaring for retten", slik det heter i anken til lagmannsretten. Det samme gjelder As utallige liknende utfall mot ankemotparten og denne[s] prosessfullmektig under den skriftlige saksforberedelsen, som lagmannsretten finner svært uheldig og unødvendig.

Klager har anført at lagmannsrettens formuleringer i dette avsnittet er egnet til å gjøre ham urett, og at dommerne foretar en urettmessig identifikasjon mellom advokaten og hans klienters synspunkt. Tilsynsutvalget har funnet det hensiktsmessig å behandle anførselene samlet.

Innledningsvis bemerkes det at utsagnene i kjennelsen må vurderes i lys av den sammenheng de er fremsatt. Utsagnene i kjennelsen retter seg mot faktiske anførsler klager har fremsatt og som lagmannsretten mener at det ikke er grunnlag for. Hvorvidt det er faktisk grunnlag for de aktuelle anførselene er forhold Tilsynsutvalget ikke har kompetanse til å vurdere. Utvalget kan imidlertid, uavhengig av dette, vurdere om utsagnenes form og innhold er i strid med god dommerskikk.

Det er enighet om at det aktuelle avsnitt i domspremissene er ikke en nødvendig del av begrunnelsen for rettsavgjørelsen. Det er imidlertid verken uvanlig eller prinsipielt betenkelig at premissene inneholder bemerkninger som strekker seg utover det som strengt tatt er nødvendig for å begrunne sakens resultat. Det er heller ikke i seg selv kritikkverdige at advokatens håndtering av saken kommenteres i avgjørelsen. Tilsynsutvalget vil imidlertid bemerke at rammene for hva som kan aksepteres må være noe snevrere når det gjelder uttalelser som ikke er en nødvendig del av begrunnelsen for rettsavgjørelsen.

De innklagede dommerne har i sin uttalelse opplyst at det aktuelle avsnittet er ment å rette seg mot klagers håndtering av saken, nærmere bestemt at han i prosesskrivs form har fremsatt meget alvorlige beskyldninger som lagmannsretten mener at ikke er dokumenterte. Grunnen til at avsnittet ble tatt inn er opplyst dels å være hensynet til de personer beskyldningene retter seg mot og dels et behov for lagmannsretten for å signalisere at slike alvorlige beskyldninger ikke bør gjøres til en del av argumentasjonen uten solid dokumentasjon. På bakgrunn av dette og ordlyden

i det aktuelle avsnittet legger utvalget til grunn at uttalelsen, i alle fall delvis, innebærer en kritikk av klager.

Ved den nærmere vurderingen av saken tar Tilsynsutvalget utgangspunkt i at dommere generelt bør være tilbakeholdende med å fremsette kritikk mot en advokat for faktiske anførsler som han fremfører på vegne av sin klient. Dette gjelder særlig når de forhold som tas opp ikke er en nødvendig del av begrunnelsen for rettsavgjørelsen. Denne typen kritikk må uansett alltid vurderes opp mot respekten for advokatens rolle i rettspleien og hans rett til ikke å bli identifisert med sin klient, jf. punkt 6 og 7 i Etske prinsipper for dommeradferd. Ut i fra en samlet og konkret vurdering er Tilsynsutvalget kommet til at innholdet i den kritikken som er fremsatt i denne saken ikke går utover rammene for god dommeradferd. Ved denne vurderingen er det særlig lagt vekt på dommernes opplysning om at formålet med uttalelsen også var å ivareta hensynet til tredjepersoner.

Tilsynsutvalget går så over til å vurdere formen på de påklagede uttalelsene. Utvalget finner at henvisningen til «As utallige liknende utfall» er uheldig. Etter utvalgets oppfatning burde dommerne ha fremført sitt budskap på en mer saklig og respektfull måte. Etter en konkret vurdering finner imidlertid Tilsynsutvalget at denne måten å uttrykke seg på ikke overskrider terskelen for kritikk.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor lagdommerne B, C og D ved X lagmannsrett.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor lagdommerne B, C og D.